

En **Blauet** i
les bèsties de
dues **cames**

*A en Julià, la Laura, la Berta, en Lluç, i a tots els infants.
Que un dia aprenguin a estimar el que la vida els regala...*

Presentació a mares, pares i educadors/es.

Un conte, la fantasia, la imaginació són eines que utilitzades hàbilment poden ajudar els infants a entendre més la realitat. A través de la ficció podem fer que nenes i nens s'encaminin cap a la comprensió del seu entorn i que aprenguin a actuar-hi responsablement. Aquest conte que ara obriu busca precisament això: acostar els nostres infants al privilegiat entorn lacustre de la comarca i, a través del seu coneixement, facilitar-los estratègies d'actuació respectuosa i afectiva en la natura.

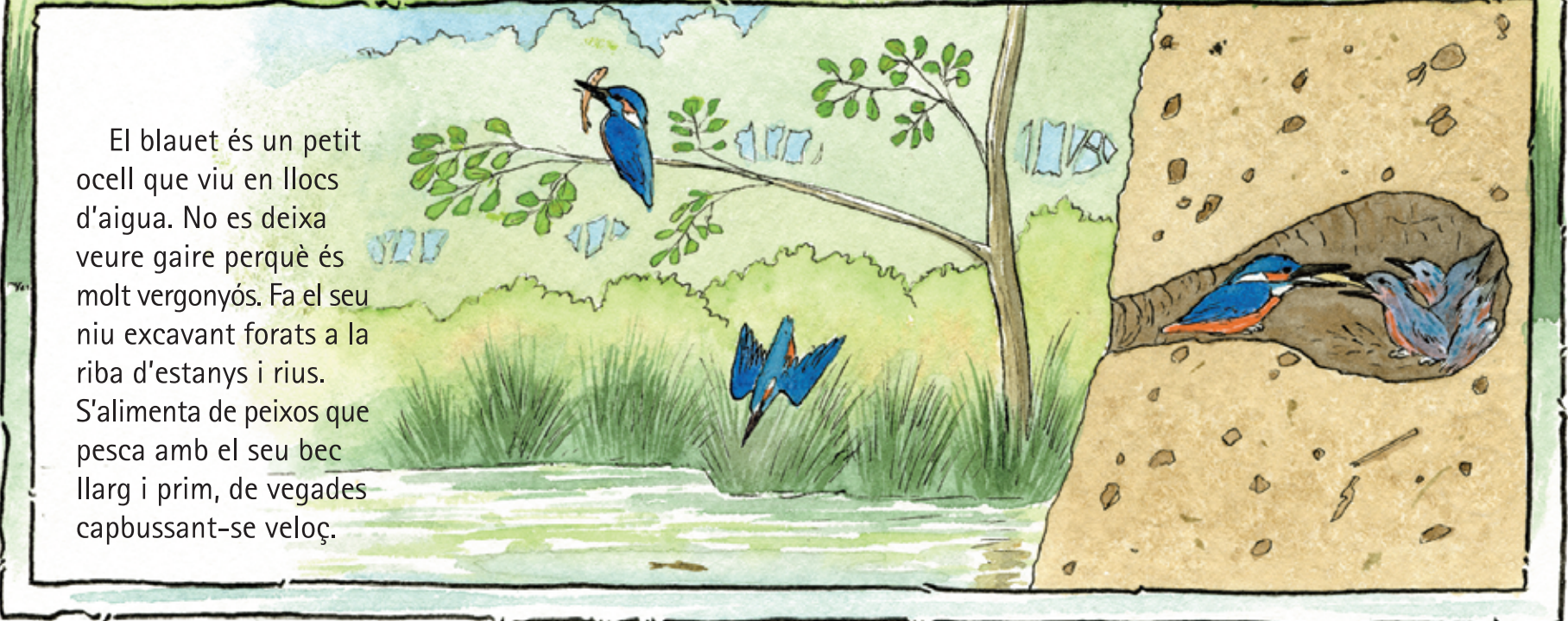
Hem intentat inventar un conte que pogués ser llegit/explicat per a diferents trams d'edat. Així hi hem dissenyat tres àmbits de lectura: un primer nivell és el que suggereix el dibuix, per als més menuts; un segon nivell és en el text que narra la història central d'en Blauet; i un tercer nivell és el que, en una mena de text a part, facilita una ampliació de coneixements, i que està pensat per a infants que dominen bé les estratègies de la lectura comprensiva. Tot plegat apareix acompanyat d'unes propostes didàctiques que volen ajudar a treballar el conte i a treure'n un bon rendiment educatiu.

Sigueu totes i tots benvinguts a la petita aventura d'en Blauet. Tant de bo que, d'una manera o una altra, els adults sapiguem ensenyar els infants a estimar la riquesa que la fortuna ens ha donat amb l'aigua que omple l'estany i el seu entorn.

Sóc petit. Sóc acolorit.
Sóc presumit: sóc en Blauet de l'estany
de Banyoles. Ara mateix us vull
presentar un conte: xxxxt! Ep!
I tu no badis:
para-hi atenció...

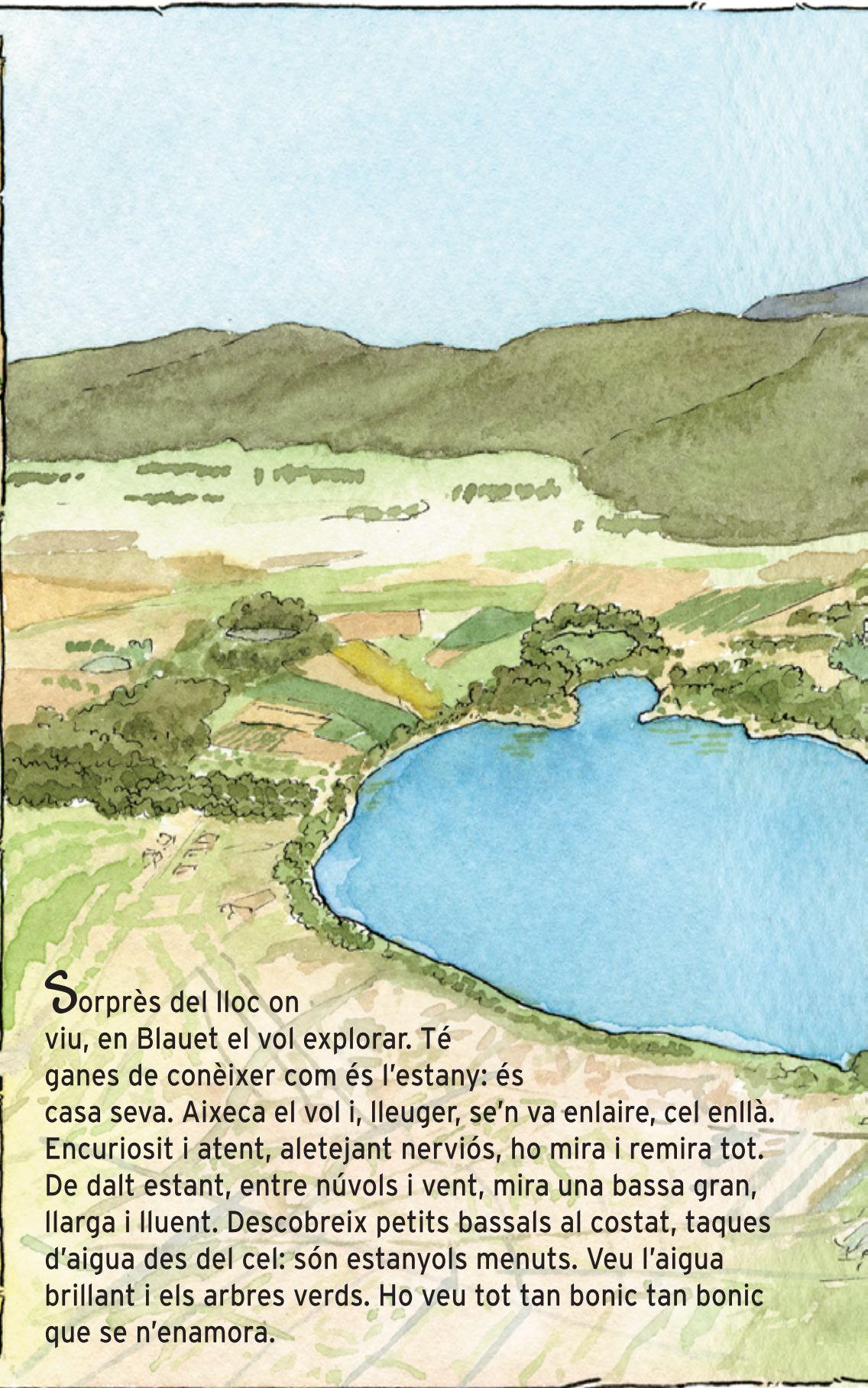
El blauet és un petit
ocell que viu en llocs
d'aigua. No es deixa
veure gaire perquè és
molt vergonyós. Fa el seu
niu excavant forats a la
riba d'estanys i rius.
S'alimenta de peixos que
pesca amb el seu bec
llarg i prim, de vegades
capbussant-se veloç.

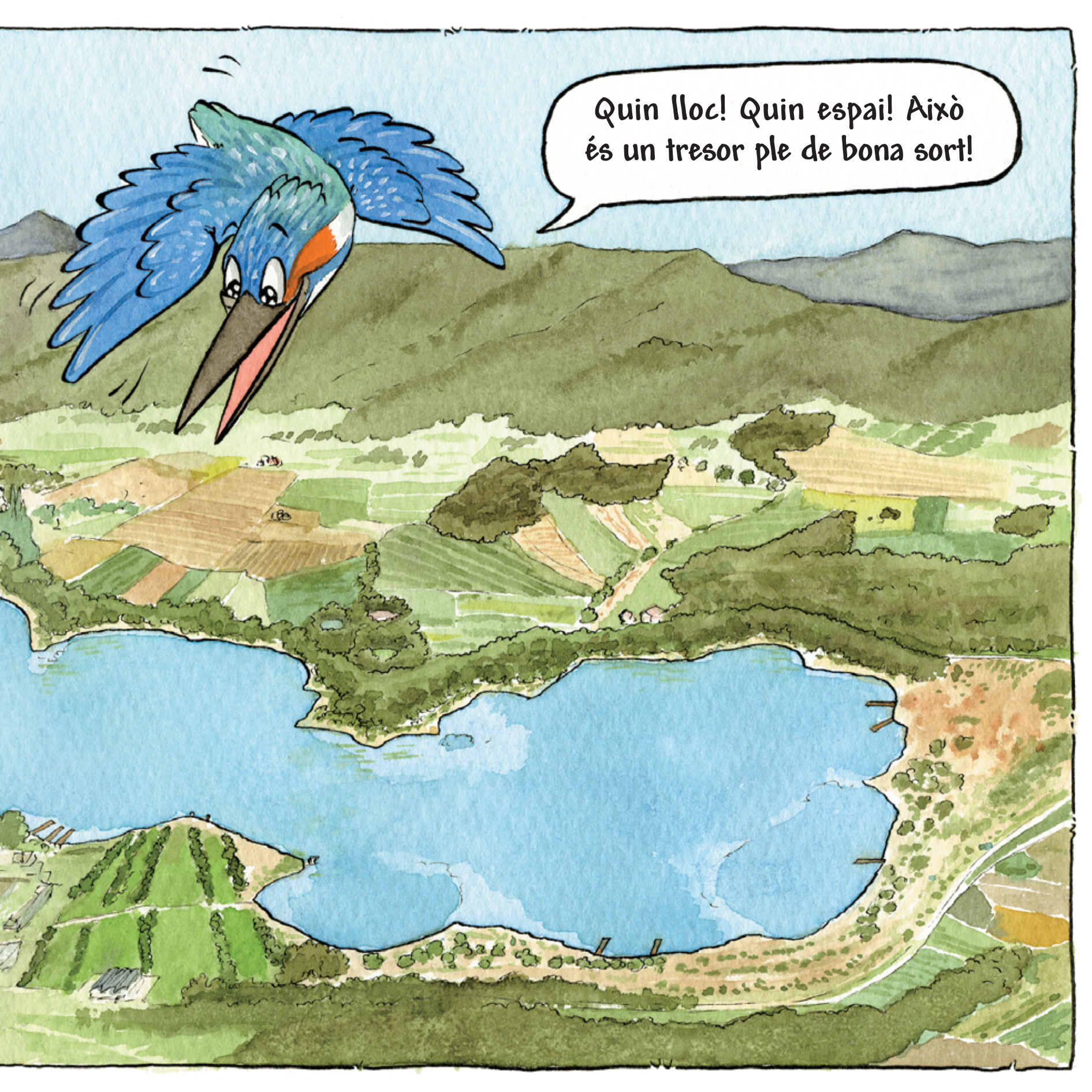
El blauet té un plomatge molt cridaner: de dalt és blau per poder confondre's amb l'aigua, i de baix és marró clar per poder confondre's amb els canyís. Així ningú no el veu i pot pescar tranquil. Això és el mimetisme.

L'estany és només una part d'un conjunt d'estanys. N'és el germà més gran. Al seu voltant hi ha uns quants estanysols, més petits, plens també de riquesa natural i vida. Tots plegats formen el que es diu conca lacustre.

Sorprès del lloc on viu, en Blauet el vol explorar. Té ganes de conèixer com és l'estany: és casa seva. Aixeca el vol i, lleuger, se'n va enlaire, cel enllà. Encuriós i atent, aletejant nerviós, ho mira i remira tot. De dalt estant, entre núvols i vent, mira una bassa gran, llarga i lluent. Descobreix petits bassals al costat, taques d'aigua des del cel: són estanysols menuts. Veu l'aigua brillant i els arbres verds. Ho veu tot tan bonic tan bonic que se n'enamora.

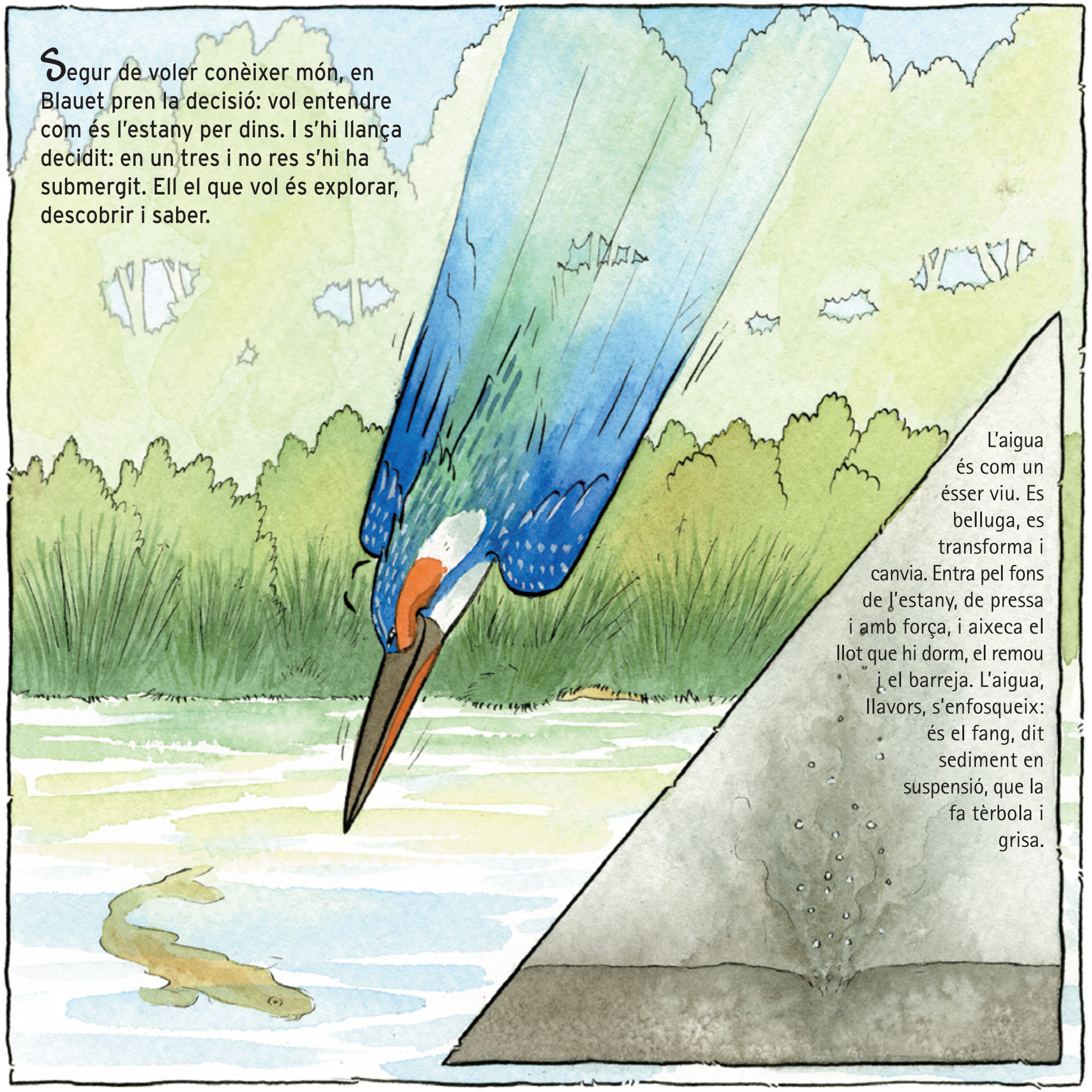

A blue bird with a long beak and a white patch on its chest is flying over a landscape. The landscape features a large blue lake in the foreground, surrounded by green fields and trees. In the background, there are rolling green hills and mountains under a light blue sky. The bird is looking down at the landscape with a surprised expression.

Quin lloc! Quin espai! Això
és un tresor ple de bona sort!

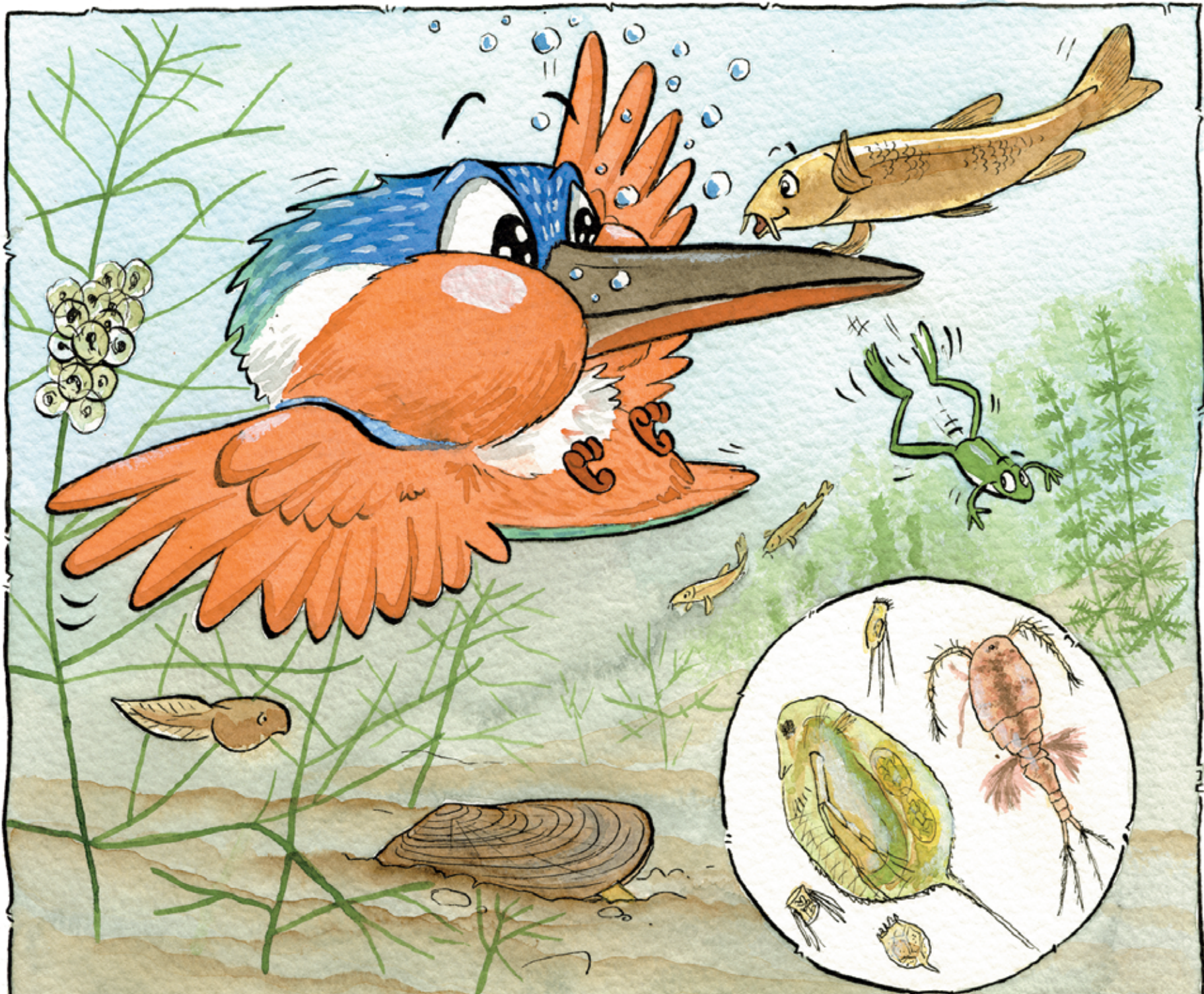

Segur de voler conèixer món, en Blauet pren la decisió: vol entendre com és l'estany per dins. I s'hi llança decidit: en un tres i no res s'hi ha submergit. Ell el que vol és explorar, descobrir i saber.

L'aigua és com un ésser viu. Es belluga, es transforma i canvia. Entra pel fons de l'estany, de pressa i amb força, i aixeca el llot que hi dorm, el remou i el barreja. L'aigua, llavors, s'enfosqueix: és el fang, dit sediment en suspensió, que la fa tèrbola i grisa.

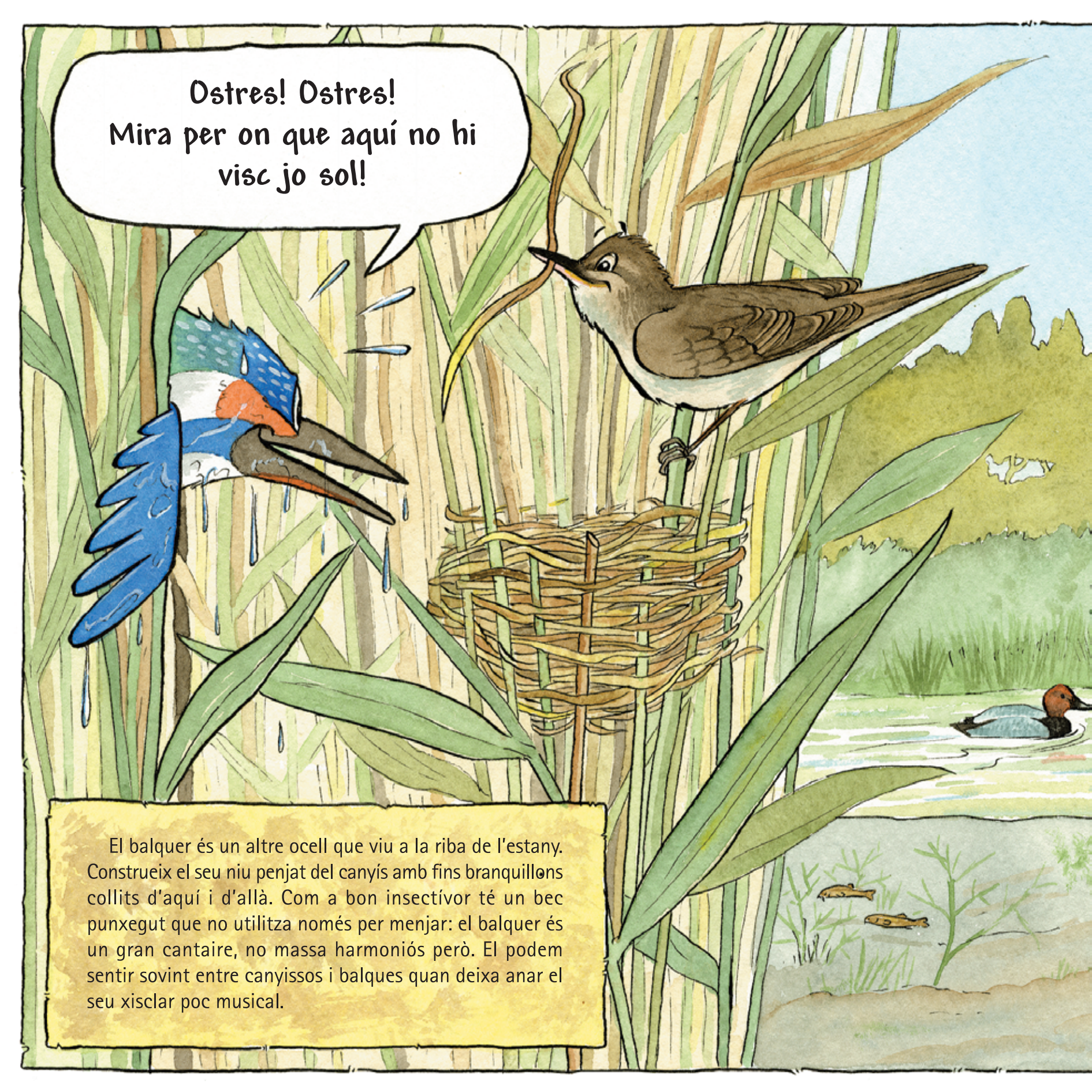

Submarinista improvisat, en Blauet troba un peix, en Barb, que li explica que l'aigua és vida i plena de vida. Hi ha animals, i plantes i moltes coses més dins l'aigua. L'aigua és viva, i en Barb és un peix entès.

L'estany -que arriba als 130 m. de fondària- és ple d'animació i moviment. Hi neden els peixos, els amfibis, les algues i el plàncton diminut. Una col·lecció de petits i grans éssers que mengen, dormen i habiten l'aigua. Tanta vida: això és un ecosistema.

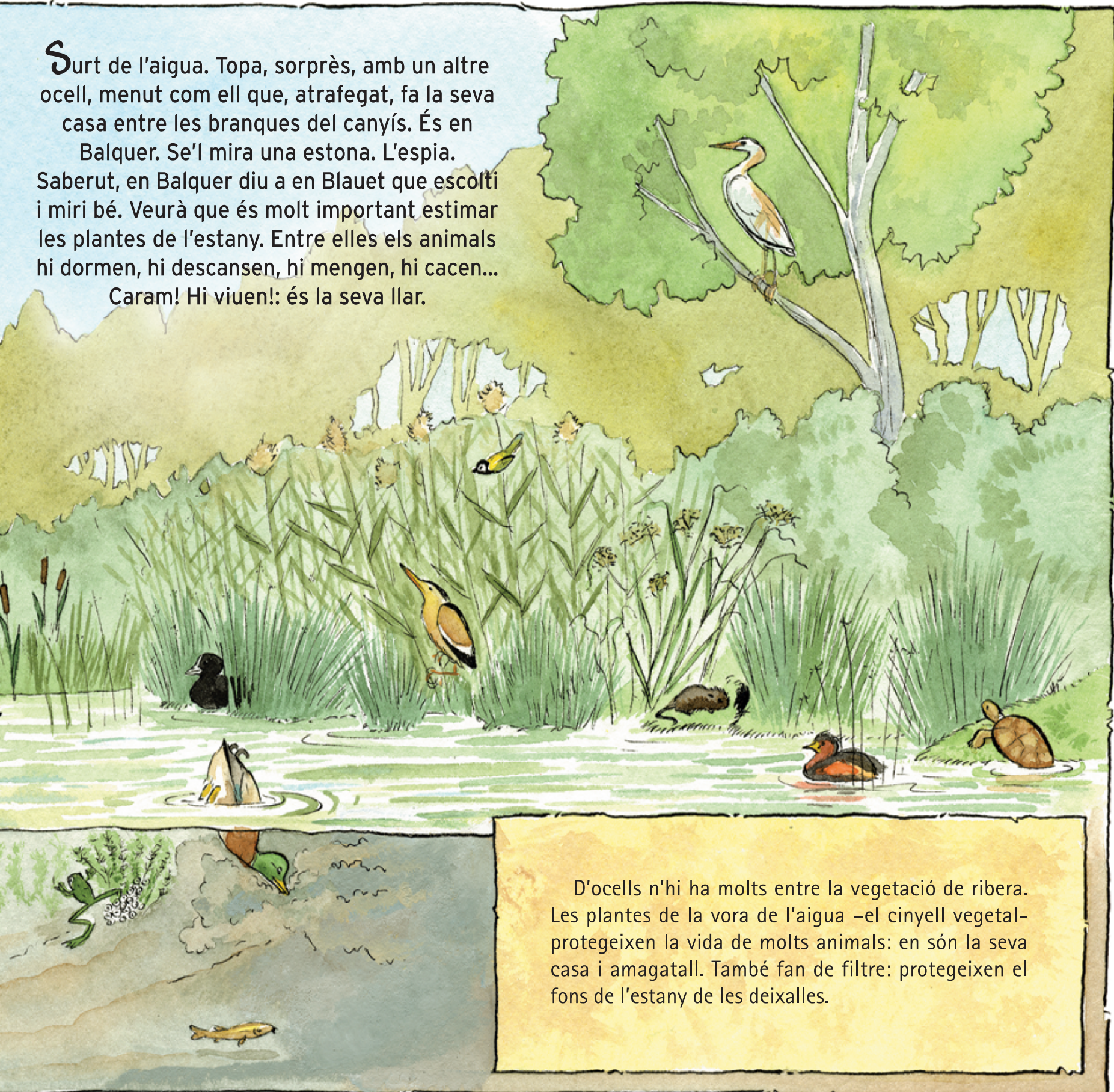

Ostres! Ostres!
Mira per on que aquí no hi
visc jo sol!

El balquer és un altre ocell que viu a la riba de l'estany. Construeix el seu niu penjat del canyís amb fins branquillons collits d'aquí i d'allà. Com a bon insectívor té un bec punxegut que no utilitza només per menjar: el balquer és un gran cantaire, no massa harmoniós però. El podem sentir sovint entre canyissos i balques quan deixa anar el seu xisclar poc musical.

Surt de l'aigua. Topa, sorprès, amb un altre ocell, menut com ell que, atrafegat, fa la seva casa entre les branques del canyís. És en Balquer. Se'l mira una estona. L'espia. Saberut, en Balquer diu a en Blauet que escolti i miri bé. Veurà que és molt important estimar les plantes de l'estany. Entre elles els animals hi dormen, hi descansen, hi mengen, hi cacen... Caram! Hi viuen!: és la seva llar.

D'ocells n'hi ha molts entre la vegetació de ribera. Les plantes de la vora de l'aigua –el cinyell vegetal– protegeixen la vida de molts animals: en són la seva casa i amagatall. També fan de filtre: protegeixen el fons de l'estany de les deixalles.

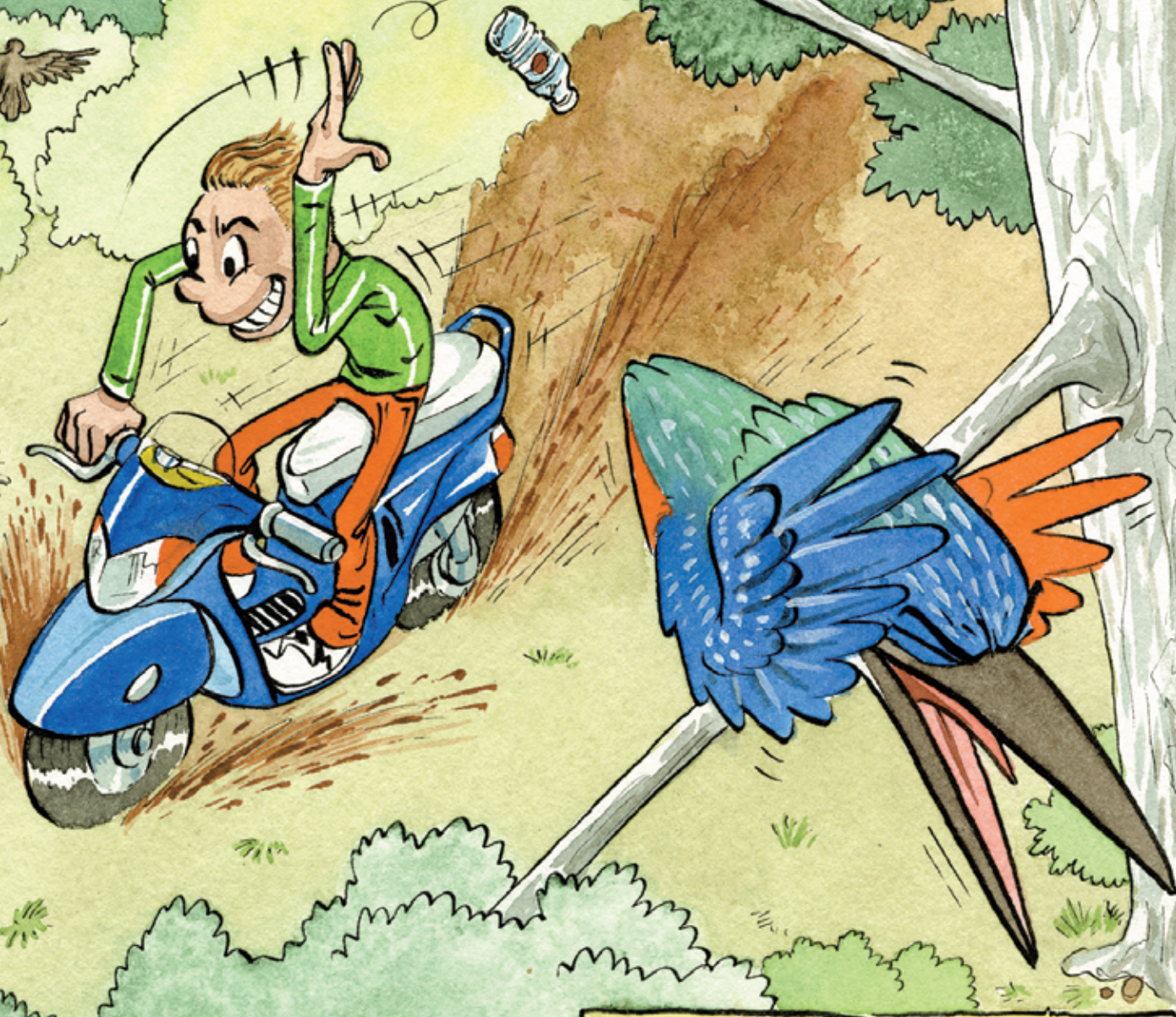

Per què? Si això era tan bonic, tot verd, tot blau...

Només d'alçar la vista, en Blauet veu... una llauna aquí, un plàstic allà, un paper més enllà. Escampada de brutícia i lletjor. D'on surt? D'on ve? Com és?

Les deixalles i els residus fan doble mal: a la vista nostra i a la natura. Un entorn brut i descuidat estorba la mirada i la bellesa: és la contaminació visual. Igualment, fereixen i maltracten la natura provocant, sovint, seriosos problemes a l'equilibri ecològic del lloc.

Nova descoberta per a en Blauet:
fantàstic!... Doncs no tant... Fa soroll i treu
fum. Va de pressa... És una moto! La pau
es trenca i l'encant del lloc es fon: en
Blauet es panseix, s'entristeix...

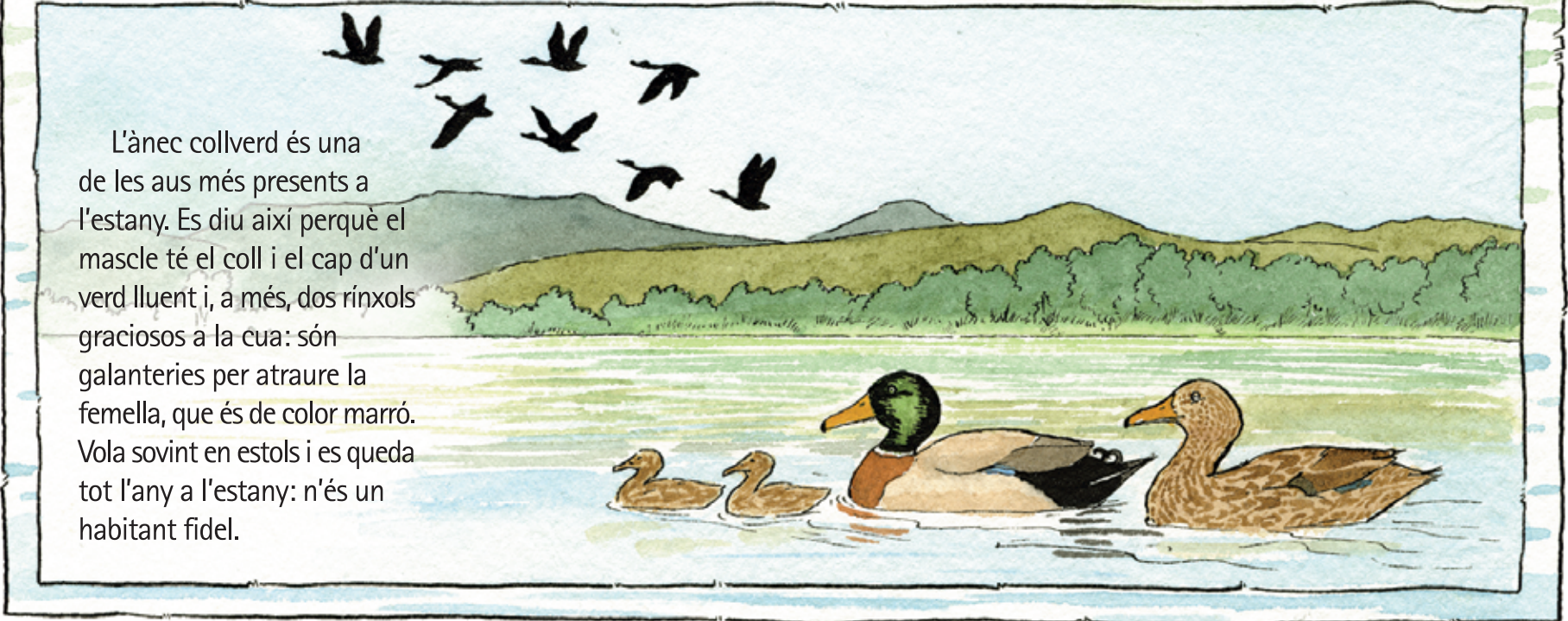
Contaminació: una trista realitat. Ella és
qui, amb algunes persones, embruta la natura.
Fa vida al nostre estany amb moltes disfresses:
contaminació acústica, contaminació visual,
deixalles, degradació ambiental... I ella deixa,
sempre, un retall llarg de pena...

Company: hi ha unes bèsties de dues cames que esgavellen casa nostra!

Naturalment, en Blauet se'n va. Aixeca el vol i va cel amunt: s'ha desconsolat. Passa un ànec collverd. A ell li explica tot, decebut: que ha vist qui fa mal, qui fereix plantes i animals.

L'ànec collverd és una de les aus més presents a l'estany. Es diu així perquè el mascle té el coll i el cap d'un verd lluent i, a més, dos rinxols graciosos a la cua: són galanteries per atraure la femella, que és de color marró. Vola sovint en estols i es queda tot l'any a l'estany: n'és un habitant fidel.

Silenciosa, s'acosta una bèstia de dues cames. En Blauet desconfia i s'allunya i s'amaga. Veu però que no embrut, que no aixafa res, que no crida, que no fa soroll i que passa discret. Fa fotografies i cull una llauna. És possible? S'estima el lloc també? Sí: s'estima el lloc!

Les persones podem gaudir de la natura si ens acompanya el respecte. Hi ha una manera d'anar pel bosc, pel mar, pel riu, per l'estany: amb tota la cura de no fer malbé res.

Els hàbitats naturals són tan fràgils que cal ser molt vigilant en la seva conservació. Si no, demà ja no tindrem el que tenim avui.

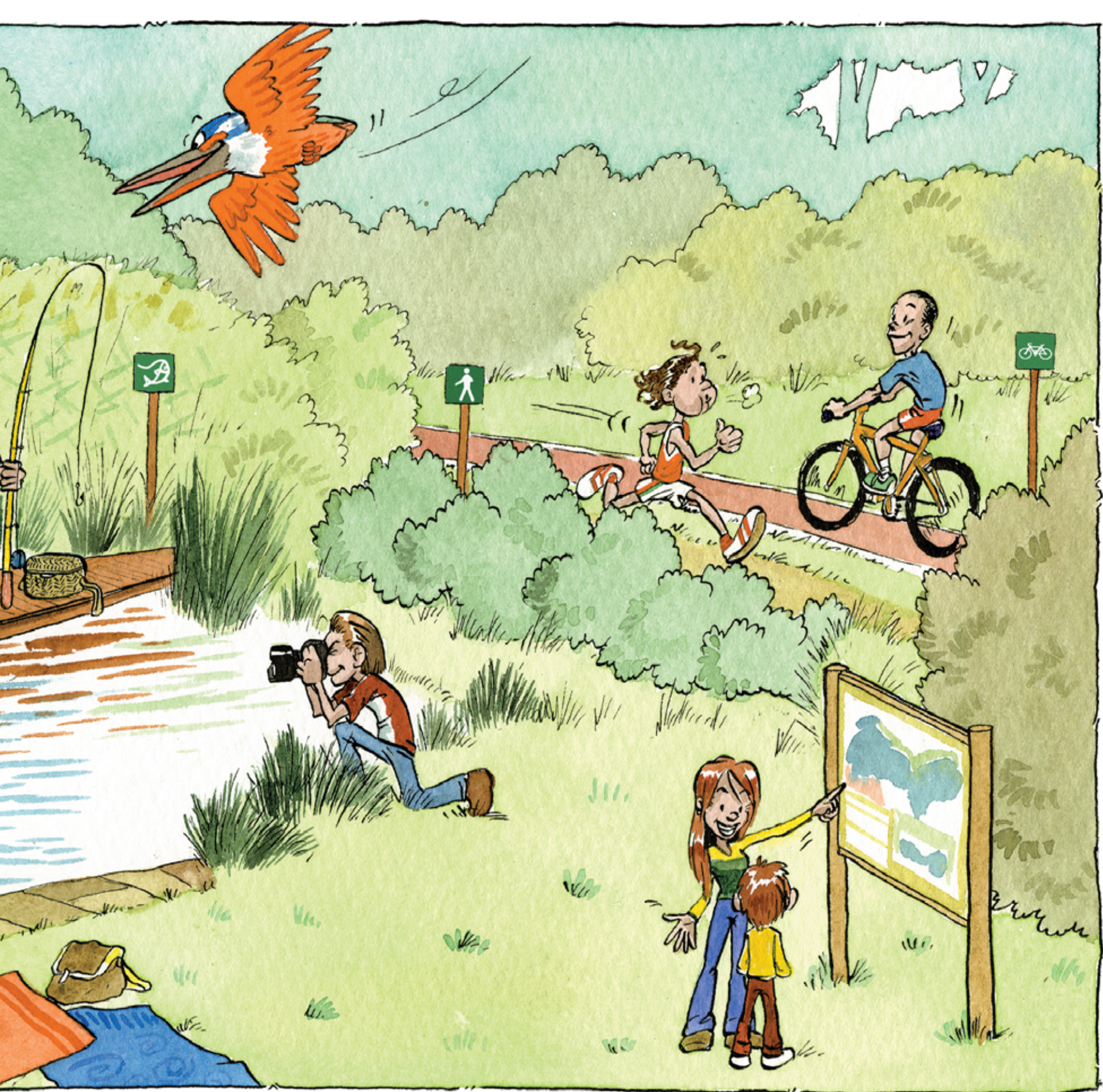
Surt volant i en Blauet planeja l'estany. Veu gent que corre, que passeja, que pinta i que s'encanta: la bèstia de dues cames també sap gaudir i respectar, alhora, l'entorn. Bona notícia! Bona descoberta! En Blauet dibuixa un somrís feliç. Satisfet, joiós, veu més animals de dues cames que cuiden el lloc: un es banya en zona permesa i l'altre retorna a l'aigua el peix pescat. Quina gent: bon comportament!

L'estany és un lloc extraordinari per passar-s'ho bé. S'hi ha de planificar un ús adequat: no és una piscina artificial ni una peixera de menjador. No aguanta massa pressió humana i cal combinar activitats i control amb encertada consciència ecològica. El bany ha d'estar reglamentat per no convertir el seu entorn en una platja continuada. La pesca, igualment, no pot fer-se sense vigilància: cal evitar repoblaments de peixos estranys i accions que amenacin la vida aquàtica.

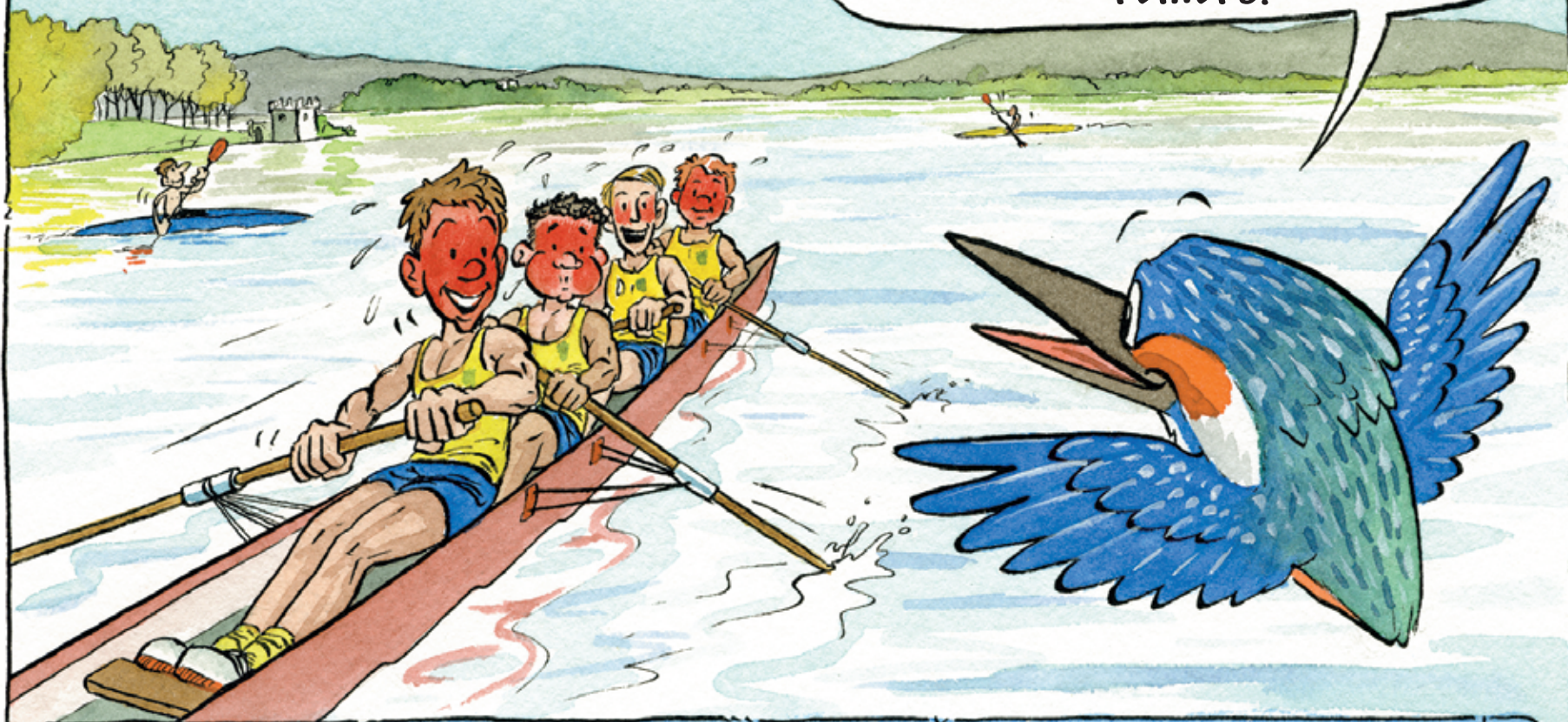

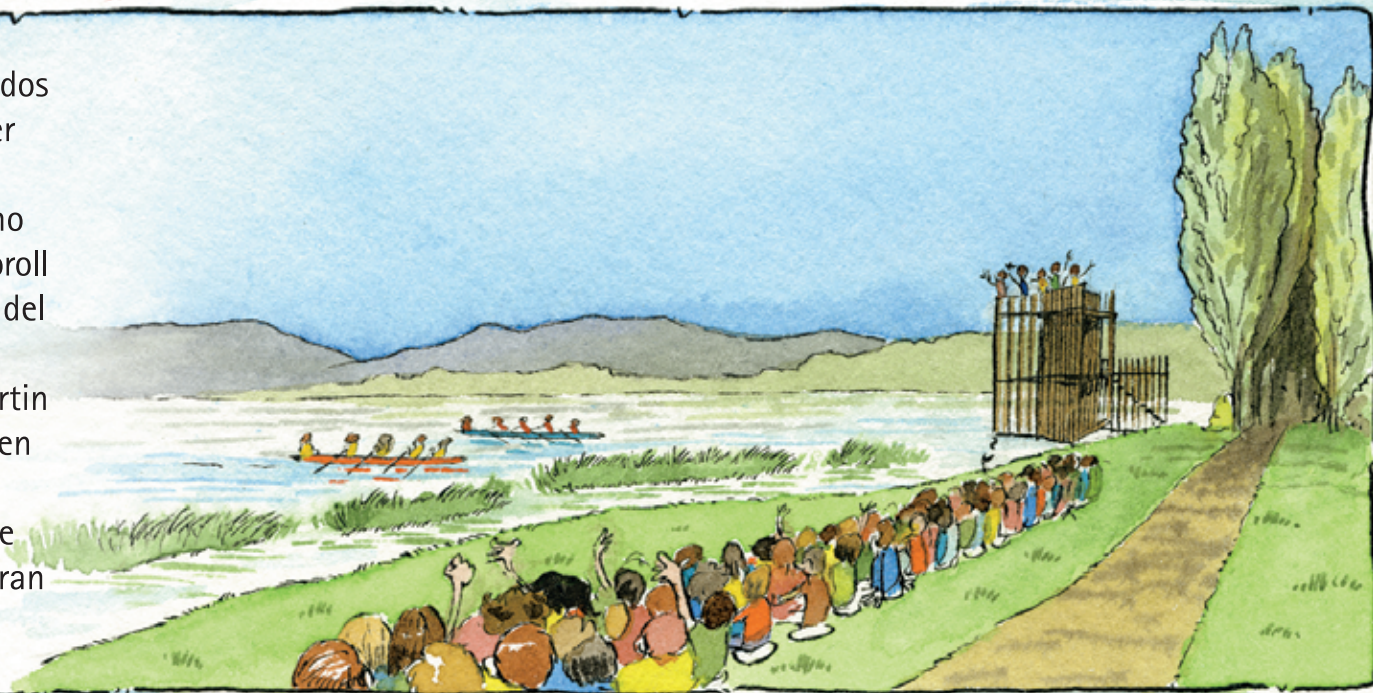

Silenciosos, van avançant, corrent, volant sobre l'aigua. El rem, tímid, no fereix ningú si és ben guiat: sobre l'estany dibuixa una fina línia blanca, molt blanca, que es va desfent, desfent. Res més.

Són peixos? Són ocells? És el drac?... És una barca de remers!

Rem i piragüisme, dos esports que poden ser compatibles amb el respecte a l'entorn: no contaminen, no fan soroll i no trenquen la pau del lloc. Hi ha però una exigència: que no portin cap pressió humana en el moment de la competició final i que sempre guardin un gran respecte pel lloc.

S'atura en una branca i pren alè. En Blauet bufa i rebufa.
Vola molt i, petit com és, es cansa... Qui parla? Qui se sent?

Un grup de l'Escola de
Natura estudia plantes
i animals: n'hi ha
a pilons. Està bé:
allò que es coneix
és allò que
s'estima!

Només podem estimar allò que coneixem. Aquesta és la feina de l'educació ambiental: ensenyar, sensibilitzar, compartir i explicar la natura. Les persones només en som un bocí petit, un tros. Ella i nosaltres vivim junts. I, també, quan ens equivoquem, patim plegats...

Sobrevola un altre cop l'estany. En Blauet va amunt, atrapant el vent. Espia els estanyols i hi ha gent! Treballen. Milloren l'entorn, el curen i l'amanyaguen.

Per mantenir amb salut i força l'entorn lacustre no podem viure quietes. Calen intervencions sobre el medi: camps de treball ben planificats, voluntaris ben formats, polítics ben responsables i visitants ben sensibilitzats. El present i futur de la riquesa natural està, si volem, a les nostres mans...

Bona jugada:
mantinguem la sort i
cuidem aquest nostre
tresor!

Somriu. En Blauet està content. La gent amb seny salva, fins i tot, la vegetació de ribera: per acostar-se a l'aigua hi han fet passeres i pontons. Així, qui vol s'apropa a la vora sense ferir res. Quin encert: l'aigua viu si l'entorn reviu!

Ningú té excusa. Tothom sap com tractar l'estany. En Martirià li explica: "No sempre ha estat així. Hi havien fet esquí. S'entaulaven en tot lloc. Es pescava pertot. Es banyaven arreu". Això, per fortuna, ha canviat: l'estany demana cura, molta cura, com un nadó.

L'estany no podia aguantar les activitats que, en el passat, li feien mal i que destruïen el seu equilibri delicat. Avui, per fi, se n'ha reglamentat l'ús. S'hi ha posat ordre i control. L'estany hi ha guanyat. Hi hem guanyat nosaltres.

S'està fent tard i fosqueja:
En Blauet vol tornar a casa.
Se'n va i vola lleuger. Bada un
moment i xoca de cap amb un
rètol. Estabornit i confós, li fa una
ullada. Hi està escrit què és bo
per a l'estany i què és dolent per
la vida a l'estany. Està prou clar:
s'ha d'informar.

Tot el que l'estany pot acceptar està escrit: Reglament
d'Activitats de l'Estany. S'hi escriu què és bo i què és dolent.
Homes, dones i estany pacten per gaudir del lloc protegint l'entorn.
L'estany se'ns dona, generós, per fer-ne una festa. Li hem de
retornar el regal: la cura i el respecte.

Son. En Blauet té son. Avui ha volat molt i està cansat. Ha vist molt i ha après molt. Se'n va a dormir. Està content: les persones i la natura poden ser amics. La bona relació és possible. Només cal respecte i un tros d'afecte. Se'n va a dormir. En Blauet és feliç i s'adorm tranquil. Un son suau. Avui ho ha vist: natura i persones són germans.

L'estany durarà si persones i natura establim un pacte de veritat. El nostre entorn natural és per al seu ús i no per al seu abús.

Aquest lloc és el nostre petit tresor. El nostre petit secret. Fem que duri, que duri, sempre, anys i panys...

Edició: Ajuntament de Banyoles
Ajuntament de Porqueres
Il·lustracions: Albert Carrillo
Text: Pep Gratacós
Continguts: Neus Vila
Coordinació: Narcís Tubert i Neus Vila
(Escola de Natura de Banyoles)
Disseny gràfic: Shift Gràfic

Imprès en paper ecològic
Maig de 2004
Dipòsit legal: GI-518-2004

Edita:

Col·labora:

